

1. Titel

Onderzoek naar de relatie tussen implementatieplannen en -uitkomsten

2. Wat is de innovatie?

In de implementatieliteratuur wordt aanbevolen om een aantal factoren in de planning op te nemen, zoals interventies op belemmerende en bevorderende factoren. Er is echter weinig bekend over de relatie tussen de planning van een implementatieproject en de uitkomsten. Wij hebben dit onderzocht met behulp van de Implementatiemonitor en dossiers van 77 voltooide, door ZonMw beheerde implementatie-projecten uit de periode 1997-2001.

Het blijkt inderdaad dat er een relatie is tussen de vooraf gemaakte projectplannen, de daadwerkelijke uitvoering en de uitkomsten van de projecten.

De analyses leverde een minimum recept voor implementatie op: Hoe beter projecten voldeden aan de implementatie-eisen vooraf, hoe beter de implementatie-uitkomsten werden. Belangrijke eisen zijn:

- duidelijkheid over het implementatiedoel;
- duidelijkheid over de wijze waarop men veranderingen wil bereiken
- betrekken van gebruikers en doelgroepen;
- stappenplan bepalen en budget oormerken;
- concreet rekening houden met belemmerende en bevorderende factoren; vooral op organisatorisch gebied.

ZonMw-projecten die 'goed scoren' op de implementatiemonitor bleken het in de praktijk ook 'goed' te doen.

3. Voor wie is de innovatie bedoeld?

Onderzoekers en beleidsmakers op het terrein van implementatie van kennis

4. Welke winst is te bereiken?

Onderhavige studie biedt een bruikbare strategie voor het beoordelen van de gerichtheid en effectiviteit van implementatieprojecten. De studie gaf inzicht in de factoren die bijdragen aan een betere implementatie-uitkomst. Door deze factoren te gebruiken bij het vormgeven van implementatieprojecten, wordt de kans op een betere implementatie-uitkomst vergroot. Dit vergroot tevens de kans op daadwerkelijk gebruik van de resultaten en evaluaties van zorgvernieuwingen.

Daarnaast kan er nog veel winst worden behaald op het gebied van wetenschappelijke fundering van de implementatieprojecten. Het ZonMw uitgangspunt is dat het te implementeren product bewezen waarde moet hebben. Deze waarde was echter zelden wetenschappelijk onderbouwd, net zomin als de keuzes voor bepaalde interventies op belemmerende of bevorderende factoren. Uitspraken in de projectevaluaties over de uitkomsten waren meestal op opinie gebaseerd en niet op empirisch onderzoek. De waarde van implementatieprojecten kan verhoogd worden als er in planning en budgettering ruimte wordt ingebouwd voor wetenschappelijke toetsing van het hele implementatietraject.

5. Hoe voer je de innovatie in?

De resultaten van de studie kunnen worden geïmplementeerd in de procedures van ZonMw op het gebied van sturing en evaluatie van implementatieprojecten. Onderzoekers die een implementatie onderzoek overwegen kunnen de monitor gebruik als checklist.

Dit zou de kwaliteit van dergelijke projecten kunnen verhogen, waardoor er een grotere kans is dat implementatieprojecten daadwerkelijk bijdragen aan een 'evidence based' gezondheidszorg.

6. Leermomenten

Er is een enorme diversiteit in onderwerp en projectopzet van implementatieprojecten in de gezondheidszorg. Een effectiviteitsevaluatie dient recht te doen aan deze diversiteit. Daarom is gezocht naar algemeen geldende factoren die voor alle implementatie-projecten relevant zijn. Een aantal projecten bleek een prominente ontwikkelfase te hebben met implementatie als bijzaak. Deze bleken minder vaak de met implementatie beoogde veranderingen te bereiken, waarschijnlijk omdat vaak meer aandacht naar ontwikkeling is gegaan. Dergelijke projecten hebben weinig kans op een goede beoordeling op implementatie-elementen en zouden misschien beter op een andere manier geëvalueerd kunnen worden.

7. Contactpersoon

Dr. Nicolet C.M. Theunissen en Dr. ir. Roland .D. Friele

NIVEL

Postbus 1568

3500 BN Utrecht

The Netherlands

Tel: +31-30-2729829

www.ntheunissen.nl